

Hledání centra. Vědecké a vzdělávací instituce Němců v Čechách v 19. a v první polovině 20. století

Searching for a Centre. Scientific and Educational Institutions of Germans in Bohemia in the 19th and the first half of the 20th Centuries

GA ČR 409/09/0503; doba řešení: 2009–2011

řešitel: doc. PhDr. Kristina Kaiserová, CSc. (FF UJEP, Ústí nad Labem)

spoluřešitel: PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D. (Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i., Praha)

Vznikající vědecká a kulturní centra Němců v Čechách se soustředila vedle Prahy v první polovině 19. století do center státní a církevní správy. S industrializací ovšem vznikla centra nová (Liberec, Ústí nad Labem). Vedle hospodářských a sociálních struktur se nově vytvářely i struktury kulturní a vzdělávací (knihovny, muzea ap.). Tato problematika byla již částečně prozkoumána, chybí však komparace. Proměnu vnímání Prahy jako centra německé vědy a kultury v Čechách odrážejí i plány na přesun vysokoškolských pracovišť do německých oblastí. Realitou se stalo pouze Ústí nad Labem a tamní pracoviště pro knihovnictví při pražské Německé univerzitě, v Děčíně-Libverdě byl zemědělský odbor německé techniky. Významu nabyly instituce liberecké, Ústav pro sudetoněmeckou vlastivědu (od r. 1924), od r. 1939 „Sudetoněmecký ústav pro výzkum země a národovědu“. Projekt by měl významnou měrou přispět nejen k poznání vědy, pěstované německými korporacemi na území Čech, ale i vyvrátit některá mylná tvrzení, jež najdeme v části literatury. Projekt by také měl zkoumat propojení těchto institucí do sousedních německých oblastí.

German scientific and educational centres in Bohemia were established in the first half of the 19th century in centres of civil service and church administration. Industrialisation brought new centres (Liberec, Ústí nad Labem). Apart from economic and social structures, cultural and educational structures cropped up. This field has been researched, however, there has been no comparative study yet. Change of image of Prague as a centre of German research and culture in Bohemia was reflected by plans to transfer some university sites to German speaking areas. There used to be a library study of German university in Ústí nad Labem, agriculture department of German Polytechnic used to be based in Děčín-Libverda. Liberec institutions became gradually more significant, especially the Institute for

Sudetenland Homeland Studies, since 1939 the Sudetenland Institute for the Research of the Country and National Studies. The project is to contribute not only to scientific knowledge pursued by German corporations in Bohemia, but to correct some misconceptions published in the part of elder literature. The project is to research the links of these institutions to neighbouring German areas.